

ODWIEŚĆ SIĘ (49) *vb pf*

się (30), się (19).

o jasne. ◇ *W inf* -é- (5), -e- (1) *SarnStat* (5:1). ◇ *W sg praet i con m oraz part praet act o pochylone*.

◇ *W pozostałych formach e oraz o jasne*.

inf odwieść się (29). ◇ *fut 3 sg* odwiedzie się (7). ◇ *praet 2 sg m* -ś się odwiódł (1). ◇ *3 sg m* odwiódł się (3). ◇ *3 pl m pers* odwiedli się (2). ◇ *imp 2 sg* odwi(e)dz się (1). ◇ *3 sg* niech się odwiedzie (1). ◇ *con 3 sg m* by się odwiódł (2). ◇ *con praet 1 sg m* bych się był odwiódł (1). ◇ *part praet act* odwiódwszy się (2), [odwiódszy się].

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI – XVIII w. s.v. odwieść.

1. *Zmieniść miejsce pobytu, oddalić się, odejść; secedere PolAni, Mącz, JanStat* (6) :

odwieść się od czego (2): Iáko fie łronie wolno przy téy przygodzie łtráźnéy vłtępic ná łronę, y odwiedz od práwá, dla porády *SarnStat* 546. *Cf Zwrot*.

odwieść się dokąd (4): iedney nocy gdy vżyłá łiołtry iedney/ odwiódłszy łię zniá ná táiemne mieyłce/ áby iá dıłciplinowálá: łwiátlóść iá wielka ogárněłá *SkarŻyw* 160; [przyłzedł z nowiną do towarzyszyłá łwego Grábie z Limazy/ odwiódłszy łię do gmachu z nim/ powiedziłá mu [...] *HistFort* P2v.] *Cf Zwrot*.

Zwrot: »odwieść się na stronę« [w tym: *od czego* = *secedere seorsum PolAnt, Mącz; ad partem secedere JanStat* [szyk zmienny] (3); *BibRadz Act* 23/19; *Seducto homine seorsum, Odwiódłszy fie s nim ná łronę. Mącz* 383d; ielłiby która łroná potrzebowálá ná łronę odyść od łádu/ może fie ná łronę odwieść od łádu z przyációlly łwémi y z Prokuratory ná poráde *SarnStat* 159; [*DiarPos* 132].

Przen (1) :

Zwrot: »odwieść się na stronę [od czego]« (1): Odwiedźze fie ná łronę od złóściwych łłuczł łwiátá tego/ y od márney rády y náuki iego. *RejPos* 205.

2. *Odchylić się* (1) : A gdy go zá ogon poáciágnie/ A koń łye záłye mocnie odwiedzie/ Táki mocny y trwály będzie. *SienLek* 188.

3. *Zaniechać, odstąpić, powstrzymać się [od czego]* (5) : Thy wymiłly y vłtawy A dziwne na łwiecie łprawy Wktore łię Liudzie v wiedli Od mych łię nauk odwiedli *RejKup* o4; *RejAp* 21v, 83; tedy łam łobie pilnie podziękuiełz/ żeł fie odwiódł od niepotrzebney pracy á trudnołci. *RejZwierc* 79v.

W przen (1) : Táki iż w tey ciemnołci á w tym zákryciu/ wiele owieczek Páńłkich/ [...] od tey łczyrey prawdy/ á od tey łczyrey łwiátłółci/ wiele kroć fie obłádzić á odwieść mułsi. *RejPos* 338v.

4. *Oczyścić się z zarzutów, uniewinnić się* (37) :

odwieść się z czego (1): Iedni drugie winuiác/ iżeł ty mnie záwiódł/ Bobyh fie iá był pewnie z wiela rzeczy odwiódł. *RejWiz* 164v.

a. *praw. Dowieść niewinnołci swojej przed łdem; absolvi, se expurgare JanStat* (36) : *LibLeg* 6/116v; Thedy obwiniony zá tákowym wolnym przyłłczim do Vrzędu/ bliłłłzy łye odwieć łámołiodm/ nił by go biała głowá o gwałłł miáłá pokonáć. *GroicPorz* 114, v4v, 113v; á będziełi łię chciáł pozwány odwieć to ná iego woli *UstPraw* Bv; Kogo regelłtruiá áłbo mu dádzá winę raz áłbo dwa áłbo trzy o złódyeyłtwo/ tákowy łię odwieść ma tym obyczáiem iákoby złódyeyłtwá dowodzić miáł *UstPraw* I4, B2, E2, H4, I3.

odwieść się czego (2): iefli fię odwiedzye potwarzy / tedy ten co mu ządał po twarz ma mu dąć zá winę trzy grzywny / á ładowi trzy. *UstPraw* C3v; w tákowey rzeczy pozwány bliźły fię odwieść długu. *UstPraw* I2v.

odwieść się przez co (2): Iednák gdzieby obwiniony nie zgoła/ ále przez przysięgę fię odwiódł/ tedy [...] *SarnStat* 152. *Cf odwieść się o co przez co*.

odwieść się o co przez co (1): o tákową rzecz Krześciánin przez fwą włafną przysięgę fię odwiedzie. *SarnStat* 251.

odwieść się kim, czym (18): *LibLeg* 11/132v; tedy on ieft bliźły sam fye odwieść przyfygą niżli by go żáluący miał pokonać. *GroicPorz* m4v, q3, xv, z4v, aa, hh3, oo2; Gdy vbogi páná pozowie o iáki gwałt/ tedy pan ma fię odwieść świádki *UstPraw* H4, B2, C4v, 13v; Krześciánin bez świátká [...] Zyd odwieść fię iuramentem może. *SarnStat* 247; Czego Mikołay przął/ y vłkarzał fię/ że nieśpráwiedliwie był od niego okárżony/ [...] chcąc fię odwieśdź tylko fześcią świádków. *SarnStat* 625, 251, 606, 626, 694.

Ze zdaniem dopełnieniowym (2): Idźi fkárzył fię iż go Pháلكow pies vyadł z pofzczwánia/ Pháلك przął onego pofzczwánia/ W tákowey rzeczy gdyby Idźi świádkow niemiał/ tedy fię Pháلك bliźły odwieść iż niefzczwał. *UstPraw* Dv; tákowy [szlachcic] z piącią świádków *in genere* łobie równych/ odwieśdź fię ma iáko *non tiranniter* to vczynił *SarnStat* 1172.

W przeciwstawieniu: »dowieść ... odwieść się« (1): Gdyby człowiek dobrej sławy był okárżon o iáki gwałt/ tedy powod ma ftáwić łzefć świádkow/ [...] z ktoremi dwiemá ma powod dowieść gwałtu/ A iefliby niedowiodł/ tedy pozwany ma fię sám odwieść. *UstPraw* Bv.

W charakterystycznych połączeniach: *odwieść się długu, potwarzy; juramentem odwieść się, przysięgą (przez przysięgę)* (13), *bez świádka, (z) [iloma] świádkow (świádki)* (8).

Szereg: »odwieść się i usprawiedliwić« (1): iefliby fię z fześcią świádków káždy z nich zołobná nie odwiódł y nieuśpráwiedliwił áktorowi/ [...] tedy [...] *SarnStat* 1173.

Synonimy: 4. *oczyścić się, usprawiedliwić się*.

Formacje współrdzenne cf WIEŚĆ.